

5. Закон Сарбейнса-Окслі та його вплив на аудит системи внутрішнього контролю в Україні / С.Я. Зубілевич // Школа професійного бухгалтера. – 2011. – Січ. (№ 1). – С. 9–12.

6. Згурська С.Й. Суттєвість в аудиті фінансової звітності: досвід застосування найкращих європейських практик. Аудитор України. 2019. № 11. С. 14–2.

УДК 657

Литвиненко Наталія Олександрівна,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»,
м. Львів, Україна

ПЕРЕВІРКА ПРАВИЛЬНОСТІ РОЗРАХУНКУ ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЗА ОПЕРАЦІЯМИ З ПОСТАЧАННЯ НА МИТНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Для платників податку на додану вартість, важливо є проводити самоперевірку правильності й повноти розрахунку податкового зобов'язання з цього податку із врахуванням базових елементів його встановлення. Оскільки, помилки, які сталися під час розрахунку податку на додану вартість, та за результатами допущення яких виникла недоплата до бюджету, є підставою для того, щоб платника податку було притягнуто до фінансової відповідальності, а його посадових осіб – до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Питання контролю податку на додану вартість знайшли відображення у працях таких вітчизняних вчених як О.В. Артюх, О.І. Малишкін, Л.М. Очеретько, О. А. Петрик, О.П. Погрібна, В. В. Рядська. При цьому ряд питань, пов'язаних з практичними підходами до перевірки податкового зобов'язання з податку на додану вартість за операціями постачання на митній території України і з врахуванням можливих варіантів дати виникнення податкових зобов'язань потребує додаткової деталізації.

Метою публікації є розроблення практичних рекомендацій щодо перевірки податкового зобов'язання з податку на додану вартість за операціями з постачання на митній території України.

Завдання, спрямоване на досягнення поставленої мети полягає у формулюванні методичних рекомендацій з перевірки податкового зобов'язання з податку на додану вартість за операціями постачання у рамках розрахункових взаємовідносин із вітчизняними покупцями та замовниками та із врахуванням варіантів дати виникнення податкових зобов'язань.

Джерелом інформації для перевірки правильності нарахування податкового зобов'язання з ПДВ є дані оборотно-сальдових відомостей за балансовими субрахунками: «Розрахунки з покупцями і замовниками» (та тими субрахунками, які застосовуються на підприємстві для розрахунків із контрагентами за товарними операціями у разі постачання товарів/послуг) і «Розрахунки за

авансами отриманими». Аналітичний облік розрахунків з покупцями і замовниками повинен бути побудований у розрізі контрагентів, а за кожним окремим контрагентом – у розрізі контрактів (угод) чи рахунків-фактур.

Розпочати перевірку слід із розмежування контрагентів-покупців, дані щодо яких містяться в оборотно-сальдових відомостях на тих, операції з постачання яким оподатковуються податком на додану вартість за правилом «першої події» та тих, щодо яких діє касовий метод.

Перевірку правильності нарахування податкового зобов'язання з податку на додану вартість доцільно здійснити у такій методичній послідовності:

I. Щодо тих контрагентів, за результатами здійснення операцій із постачання яким діє правило «першої події» слід:

1) визначити суму податкового зобов'язання з ПДВ, виходячи із сум кредитового сальдо заборгованості за авансами отриманими.

Ця сума розраховується шляхом віднімання від кредитового сальдо заборгованості за авансами отриманими на кінець періоду кредитового залишку за цим субрахунком на початок періоду (за кожним контрагентом і кожним окремим контрактом по цьому контрагенту). З отриманої різниці слід обчислити суму податкового зобов'язання з податку на додану вартість.

2) розрахувати суму податкового зобов'язання з ПДВ за операціями з постачання товарів/послуг (реалізації), виходячи із суми господарських операцій за дебетом рахунку «Розрахунки з вітчизняними покупцями» у кореспонденції із рахунками, призначеними для обліку доходів від реалізації.

3) Просумувати розрахований показник податкового зобов'язання з ПДВ за авансами отриманими та податкового зобов'язання з ПДВ за операціями із постачання/реалізації.

II. У разі постачання товарів/послуг контрагентам з оплатою за рахунок бюджетних коштів, до розрахунку податкового зобов'язання враховується оборот, відображений у системі подвійного запису за дебетом субрахунку «Поточні рахунки в національній валюті» та кредитом субрахунків «Розрахунки з вітчизняними покупцями» чи «Розрахунки за авансами виданими» (залежно від усталеної практики обліку авансів отриманих, запровадженої на підприємстві).

Із зазначеної суми обороту за кожним контрагентом розраховується сума податку на додану вартість.

III. Розраховані суми податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг щодо яких діє правило «першої події» та за касовим методом арифметично підсумовуються та співставляються із сумою податкового зобов'язання з ПДВ, зазначеного за рядком «операції, що оподатковуються за основною ставкою», розділу I Декларації з податку на додану вартість відповідного звітного періоду.

За результатами дослідження розроблено практичні методичні рекомендації для перевірки податкового зобов'язання з податку на додану вартість за операціями, що оподатковуються за ставкою 20% та щодо яких датою виникнення податкових зобов'язань є «правило першої події» або касовий метод.

Пропонований підхід забезпечує можливість поетапного здійснення самоконтролю щодо правильності визначення сум податку на додану вартість за операціями з постачання товарів/послуг, що оподатковуються за основною ставкою.